

KRITIKA**Nenarativni stripi**

Dan na dan.
Skupinska razstava.
 Galerija Škuc,
 do 4. januarja.

✚ Miha Colner

V organizaciji SCCA-Ljubljana do konca prihodnjega tedna v Galeriji Škuc gostuje skupinska razstava Dan na dan, ki predstavlja nekatere umetnike, ki se pretežno izražajo v mediju risbe. Četudi je ta po klasičnem pojmovanju namenjena zlasti skiciranju kompleksnejših del, že stoletja tvori tudi povsem avtonomno ustvarjalno polje.

Risba je morda najbolj neposreden, najbolj instinktiven in za večino ljudi tudi najbolj razširjen način vizualnega izražanja. Čeprav je danes, v obdobju prevlade sodobnih komunikacijskih medijev, ta možnost razširjena onkraj izključno ročne dejavnosti in se risanje, podobno kot pisanje, pogosto prenaša v polje digitalnega, je risba (tudi) v svetu umetnosti še zelo prisotna. Morda tudi zato, ker je običajno hitra in neposredna, intuitivna in ekspresivna, zato pa tudi potencialno izjemno izpovedna. Leta 2009 se je zgodila pregledna razstava Risba na Slovenskem, ki je prikazala

da je Černigoj predstavljen z zgolj desetimi risbami (v celotni seriji jih je menda dvajset), ki so nastajale v obdobju dveh let, medtem ko so ostali umetniki na ogled postavili mnogo večjo količino del. A takšna razlika je nekako pričakovana, saj je danes nasičenost s podobami povsem vsakdanji pojav, na katerega obilno reagirajo tudi umetniki. In prav prenasičenost in intimna izpovednost se izkažeta kot nekakšen osrednji motiv razstave, ki lahko v podtonih sicer zaobjame številne širše družbene diskurze današnje dobe. **Baris B. Atal** iz Turčije tako predstavlja štiri zvezke z risbami, ki prikazujejo svet iz (dobesedno) lastne perspektive, saj repetitivno upodablja svoje noge med sedenjem v različnih prostorih. V tandemu z **Nežo Jurman** pa je postavil tudi prostorsko instalacijo Kurba vrag vrag (2013), kjer je v množtvu podob na stenah in projekcijah obiskovalec primoran iskati humorne in asociativne detajle. Člana skupine **Beli sladoleđ (Miha Perne in Leon Zuodar)** sta leta 2012 ustvarila delo Ne oziraj se, kjer sta bojda vsak dan ob isti uri mesec dni (kar je težko preverljiv in dokaj irelevanten podatek) intuitivno risala vsak na svoj 21-metrski trak papirja. Rezultat je temu primerno prostodušen, a tudi neopredeljiv. Serija na pogled nepovezanih situacij in likov ustvarja vizualno privlačen strip brez osredotočene naracije.

Neža Jurman in Baris B. Atal v prostorski instalaciji Kurba vrag vrag (2013) množita podobe in projekcije, med katerimi je obiskovalec primoran iskati humorne in asociativne detajle. DOKUMENTACIJA DNEVNIKA

pretežno manj znano produkcijo proslavljenih ustvarjalcev, ki so svoja kapitalna dela izvedli v drugih medijih. Pričujoča razstava v Škucu pa predstavlja aktualno produkcijo aktivnih ustvarjalcev mlajše generacije, njim ob bok pa postavlja pozna dela **Avgusta Černigoja** iz časa, ko je zaradi težke poškodbe za dve leti ostal prikovan na posteljo v sanatoriju. Okvir razstave je torej zgrajen okoli ideje vsakdanjih vizualnih dnevniških beležk sodelujočih avtorjev, nekakšnega osebnege popisa in refleksije dogajanja v njihovi neposredni okolici.

Tudi Černigoj, ki je v zgodovino zapisan predvsem kot eden vodilnih protagonistov domače avantgarde 20. let prejšnjega stoletja, je svoja osrednja dela ustvaril v duhu grafike, slikarstva in instalacije. Njegove pričujoče nenaslovljene risbe iz let 1977–1979 pa so ustvarjene hitro, z zgolj nekaj potezami, in prikazujejo njegov tedanji vsakdanjik: invalidske vozičke, na posteljo prikovane paciente ter bolniško osebje. Nekoliko izstopajoča in enigmatična je podoba na stolu oziroma na mizi sedečega para v objemu, ki mu ni mogoče določiti statusa ali funkcije, zato ni jasno, ali podoba morda ne prikazuje stvarnosti onkraj zidov bolnišnic in okrevališč. Temu ob bok so postavljena dela generacijsko mnogo mlajših avtorjev, kar samo po sebi napeljuje na primerjavo med pristopi ostarelelega Černigoja in na drugi strani mladih umetnikov v njihovih 20. in 30. letih. Najbolj v nebo vpijoča razlika je pač ta,

Gledanje in uživanje razstave torej temelji na približevanju in iskanju posameznih fragmentov. In res, izjemno zabavno je koračiti po galeriji in iskati

Okvir razstave je zgrajen okoli ideje vsakdanjih vizualnih dnevniških beležk sodelujočih avtorjev, nekakšnega osebnege popisa in refleksije dogajanja v njihovi neposredni okolici.

drobne kosce in izseke celote, majhne podobe, ki niso nujno povezane v širšo celoto, in se tako prebiti do tistih, ki so v svoji vizualni pojavnosti in pomen-skosti izstopajoče. Ob tem pa se (lahko) porajajo tudi nekatera temeljna vprašanja o umetnosti, vizualni kulturi in načinih njune recepcije ter percepcije. Zbrani umetniki, ki obsesivno dokumentirajo svoj vsakdanjik, naj gre za stvarnost ali fikcijo, očitno ne občutijo potrebe po redukciji in selekciji lastnih podob. Gledalcem pokažejo več materiala, kot bi ga bili ti zmožni prebaviti. Ta način je sicer skrajno demokratičen, vendar tudi nekoliko tvegan, saj človek v svetu poplave vizualnega postaja imun za preobilje podob, zato je marsikatera ogleda in premisleka vredna risba na pričujoči razstavi zlahka tudi spregledana. x